

ФІЛОСОФСЬКІ, КУЛЬТУРОЛОГІЧНІ, ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ДЕРЖАВИ І ПРАВА ТА ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Амін Ганна Володимирівна

студентка юридичного
факультету ДДУВС

Науковий керівник –

професор кафедри
соціально-гуманітарних дисциплін,
д.філос.н. **Марченко О.В.**

РОЛЬ ФІЛОСОФІЇ ПРАВА У ФОРМУВАННІ СВІТОГЛЯДНОЇ КУЛЬТУРИ ЮРИСТА

Правова освіта повинна відповідати сучасним міжнародним стандартам, потребам демократичної правової держави, оскільки освітній рівень студентів безпосередньо пов'язаний із рівнем правової культури не лише майбутніх правознавців, а й суспільства взагалі.

В Україні філософія права перебуває в стані інтенсивного розвитку, що з необхідністю передбачає глибоке дослідження її складових. Тож на даний час є актуальними питання розвитку філософії права як науки і визначення її місця в системі юридичної освіти, бо вона виступає чинником формування світоглядної культури юриста.

З'явилося чимало публікацій з філософсько-правової проблематики, найбільш цікавими з яких є праці В. Д. Бабкіна, М. Г. Братасюк, К. К. Жоля, М. І. Козюбри, М. В. Костицкого, С. І. Максимова, О.В. Марченко, Н. М. Оніщенко, П. М. Рабіновича, С. С. Сливки, Ю. С. Шемчушенка, В. В. Шкоди та ін.

У багатьох програмних і стратегічних для розвитку системи державної влади документах містяться положення, які спираються на декларацію, що формування світогляду юриста – це один з елементів мети національного виховання. Саме правовий світогляд юриста є необхідною умовою досягнення нового рівня життя, вона посідає провідне місце у виконанні сучасних завдань, сприяє створенню демократичних засад правової держави, що відповідають ліберально-демократичним традиціям європейської культури та вимогам Конституції [2, с.82].

Тож правову культуру юриста можна визначити як категорію філософії права, яка характеризує зумовлене соціальним, духовним, політичним, еко-

номічним ладом правове життя людини й людства, що виражається у досягнутому рівні розвитку правової діяльності, правосвідомості і взагалі у рівні правового розвитку суб'єктів, а також забезпечує верховенство права у суспільному житті, гуманітарні принципи справедливості, свободи й гуманізму, людини як вищої соціальної цінності, захист її честі й гідності, відображає ступінь гарантованості державою, міжнародними інституціями системи прав і свобод людини, загальнолюдських цінностей [2, с.84].

Саме філософський підхід дає можливість всебічного та цілісного осмислення правових явищ. Філософія права дає можливість розвинути світогляд студентів-правознавців, який допомагає розумінню сутності права, місця і ролі права в житті суспільства. Вона є також і фактором формування внутрішньої свободи особистості (зокрема, фахівця-правознавця), бо філософія права в контексті сучасного філософського дискурсу є філософією свободи.

Доцільно додати, що філософія права є фактично єдиною навчальною дисципліною, з тих, що викладаються юристам, яка може допомогти майбутнім фахівцям у розвитку критичного і абстрактного мислення, рефлексивних здібностей, навичок філософсько-правового осмислення процесів, які відбуваються в нашому суспільстві, у пошуку шляхів виходу з сьогоденного стану справ на шляху до прогресу, на шляху до гуманізації суспільних відносин. Адже сучасні філософсько-правові дослідження безпосередньо можуть бути спрямовані на вирішення практичних проблем та завдань сучасного державотворення [3, с.28].

Не можна не погодитись з думкою Марченко О.В., що філософія права навертає мислення юриста до ясності й організованості, вона є своєрідним світоглядним орієнтиром для розуміння конкретних законів та усвідомлення причинно-наслідкових зв'язків між окремими правовими системами та закономірностями суспільного розвитку [4, с.13].

Викладання філософії права є важливим для студентів філософського та юридичного факультетів. Цілком очевидно, що вміння усвідомити гуманістичний зміст своєї діяльності, по-філософськи обґрунтувати власну теоретичну позицію й ухвалити практичне рішення є ознакою високого професіоналізму і громадянської позиції майбутніх фахівців. Таке обґрунтування, особливо у сфері практичних рішень, не завжди усвідомлюють, однак воно значною мірою визначається домінуючими настановами світогляду особи, на формування якої повинна впливати філософія права. Спроби вирішувати фундаментальні теоретичні проблеми юриспруденції без філософського обґрунтування призводять, зазвичай, до релятивізму чи догматизації [5, с.42].

Отже, для формування світогляду юриста важливим є правильна організація вивчення комплексу як світоглядних, так і загальнофілософських, базових і спеціальних юридичних дисциплін та системних новітніх засобів наукового забезпечення соціально-правової реальності. Тому філософію права як базову дисципліну повинні викладати сьогодні у ВНЗ на основі з'ясування

джерелознавчого, теоретичного та методологічного аспектів, а також вивчення предмета, функцій, місця в системі соціальних та юридичних наук, які побудовані на основі використання сучасних світоглядних принципів, загальнофілософських методів пізнання.

1. Добролюбська Ю. А. Структурні елементи філософії освіти: гуманітарний та природничо-науковий аспект / Ю. А. Добролюбська, В. В. Ковальчук, В. М. Селіщев, О. М. Маслій // Вісник Інженерної академії України. - 2012. - Вип. 1. - С. 271-278.

2. Павлишин О. В. Правова культура як показник рівня розвитку системи юридичної освіти (семіотико-правовий аспект) / О. В. Павлишин // Юридична психологія та педагогіка. - 2013. - № 2. - С. 82-93.

3. Подковенко Т.О. Філософія права в системі юридичної освіти / Т.О. Подковенко // Часопис Київського університету права. - 2010. - № 3. - С. 26-31.

4. Марченко О.В. Філософія права: навч. посібник / Марченко О.В. – Дніпропетровськ : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2015. – 304 с.

5. Альчук М. П. Філософія права в контексті університетської освіти / М. П. Альчук // Вісник Львівського університету. Серія : Філософські науки. - 2012. - Вип. 15. - С. 46-52.

Бакало Вікторія Олександрівна
курсант факультету підготовки
фахівців для органів досудового
розслідування ДДУВС

Науковий керівник –
доцент кафедри філософії
та політології, к.психол.н, доц.
Шинкаренко І.О.

ПРИЧИНИ ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ НЕПОВНОЛІТНІХ

Підліток, як особистість формується під впливом системи соціальних відносин, до якої вона включена. Поведінка підлітка в суспільстві визначається сукупністю соціальних норм. У свою чергу соціальну норму визначають, як вимогу суспільства до особистості, у яких визначений більш-менш точно обсяг, характер, а також межі можливого і припустимого в її поведінці [1]. Девіантна поведінка неповнолітніх на сьогоднішній день уже не рідкість, а як закономірність. З цим пов'язані деякі фактори (генетичні, психофізіологічні, фізіологічні), які призводять до антисоціальної поведінки неповнолітніх. Так як особистість дитини в ранньому віці ще не сформувалася, то у зв'язку з цим психіка неповнолітнього може піддаватися різному впливу. Емоції відіграють важливу роль при виборі нетрадиційних форм поведінки, бо є пристрасним переживанням подій, що відбуваються, а саме таких, які відповідають або не відповідають потребам особистості. Кожному підлітку властиве надмірне вираження окремих рис характеру або їх поєднань, що представляє крайні варіанти норм, за яких окремі риси характеру посилені й межують з ознаками пси-